

Kapitola 3

Něco není v pořádku

Toho dne mířily spojenecké drony najisto. Většina z třiceti devíti bomb, které dopadly 26. prosince 2014 na syrské Kobani, zasáhla své cíle a ochromila infrastrukturu Islámského státu. Důležitá kořist džihádistů byla tou dobou pravidelně ostřelována, spojenecké nálety se snažily pomoci kurdským milicím dobýt zpět strategické město na syrsko-turecké hranici. Tři bomby tenkrát spadly na jeden z domů, v němž se ukřívají islámští bojovníci. Jedním z mrtvých byl i osmnáctiletý Šahíd Šább. Mladý mučedník, který se v Sýrii už několik týdnů připravoval na svoji misi.

O čtyři tisíce kilometrů dál, v severoevropské Kodani, prožívala zrovna Karolina Damová poklidný čas vánočních svátků. Starala se o svoji domácnost a dvě kočky. Energická Dánka se světle hnědými kudrnatými vlasy znala Šahída Šábba pod jeho skutečným jménem. Jmenoval se Lukas a byl její syn.

Jen málo z Evropanů, Američanů, Kanadánů a Australanů, kteří odcházejí bojovat za Islámský stát, to dělá s požeňáním svých rodin. Většina z nich mizí tajně a jejich blízcí o jejich džihádistické misi zprvu

nemají tušení. Lukas v tomhle směru nebyl výjimkou. Dánsko, etnicky rozmanitá země s řadou mešit a silnou muslimskou komunitou, je jednou z nejexponovanějších zemí, právě odsud IS lákal řadu mladých konvertitů.

Tamní kontrarozvědka PET uvádí, že se do syrského džihádu k roku 2015 vydalo minimálně sto padesát lidí, což v Evropské unii představuje v přepočtu na obyvatele jedno z nejvyšších čísel. Spekuluje se, že skutečný počet může být až tři sta, deset procent tvoří ženy. Rodiny, které po naverbovaných zbudou, se cítí opuštěné a provinilé, žijí v permanentním strachu. Veřejné přiznání, že právě jejich syn nebo dcera bojují za zkázu západní civilizace, znamená vystavit se opovržení okolí. Je to větší stigma než mít dítě třeba ve vězení nebo na drogách. Rovněž to znamená vystavit své potomky policejnímu vyšetřování. O zapojení mladých lidí do džihádistických sítí bezpečnostní složky ne vždy vědí, a když to zjistí, začnou jejich blízké okamžitě stíhat pro napomáhání terorismu. Proto většina otců a matek o své bolesti mlčí.

Karolina Damová dnes v Dánsku patří ke dvěma ženám, které se rozhodly pro opak. „Lukas navždy zůstane mým milovaným synem,“ říká ve svém bytě na jednom z kodaňských předměstí. Obývacím pokojem, jehož středobod tvoří dlouhý jídelní stůl se sněhobílou deskou, se line vůně čerstvě upečeného rebarborového koláče a za otevřenými okny kvetou v zahradě květiny. V téhle idyle strávil Lukas Dam své dospívání. Jenže pak se něco zvrtilo.

~

Lukas Dam se v roce 1996 narodil ve středostavovské rodině, jeho matka pracovala jako úřednice, rodiče se později rozvedli. Karolina Damová popisuje svého syna jako šťastné, byť poněkud uzavřené dítě. Lukas dával přednost samotě, nehrál si s ostatními dětmi, nerad sedával

v čele stolu a projevoval se ostýchavě. „Víc lidí dohromady nebo neznámé prostředí ho lekaly,“ říká Karolina Damová.

Na druhou stranu měl však už od malička velkou empatii a soucit k různě vyloučeným jedincům. Jednou si například Lukas ve školce všiml, že se na něj přes plot kouká stejně starý chlapec Micky. Na rozdíl od něj neměl rodiče a vyrůstal v přilehlém dětském domově. Lukas vycítil jeho osamělost a poprosil svou matku, jestli by ho mohl pozvat k nim domů na zmrzlinu. Karolina souhlasila a oba chlapci strávili hezké odpoledne. Mickyho pohostinnost rodiny nadchla a spokojeností zářil i Lukas. „Dělalo mu radost pomáhat ostatním,“ vzpomíná jeho matka a popisuje, jak společně před Vánoce plnili s Lukášem podkolenky dárky a roznášeli je místním bezdomovcům.

Lukasovo dětství však netvořily jen takové příjemné chvíle. Když mu bylo deset let, diagnostikovali mu lékaři lehčí formu autismu, tzv. Aspergerův syndrom, a poruchu pozornosti (ADD). Lukas v té době býval často uzavřený, ze složitějších úkolů ve škole panikařil. Kvůli tomu přešel do speciální školy pro děti s podobnou diagnózou, která lépe vyhovovala jeho potřebám.

Škola se ale několikrát přestěhovala a podobné změny mu neprospívaly. Životní kotvu pro něj představoval jeho oblíbený školní mentor, ten však zemřel, když bylo chlapci třináct. „Srazilo ho to k zemi,“ popisuje Karolina Damová s tím, že Lukas si smrt svého vzoru začal nepochopitelně dávat za vinu. Jeho problémy se tehdy začaly zhoršovat. Lukasovi ještě nebylo ani patnáct, když ho matka podezřívala, že se chytil chuligánské party, policie ho zastavila, jak řídí kradenou motorku. Jenže pak jeho divoké období náhle ustalo.

V Dánsku mladí lidé chodí při škole na povinné stáže, při nichž si zkoušejí osahat různé profese. Jeden z Lukasových nových mentorů mu doporučil práci v místní opravně automobilů, na což jeho matka zprvu

pohlížela s nedůvěrou. Lukas neměl rád špínu a Karolina nevěřila, že mu stáž bude vyhovovat. Stal se ale opak. Čtrnáctiletý Lukas se pro práci nadchl. „Měla jsem pocit, že je to nový začátek,“ říká Karolina Damová.

Většina zaměstnanců v autodílně, kam dospívající chlapec docházel, byli muslimové. Matka o nich příliš nevěděla, Lukas se ale právě tady dozvěděl, co je to islám. A aniž by si toho Karolina tehdy všimla, konvertoval k němu. Karolina později zjistila, že velký vliv na jejího syna měl jeden z jeho starších kolegů, který si říkal Hakím. Lukasovi dal jméno Šahíd Šább, což v arabštině znamená Mladý mučedník. Hakím byl velmi striktní ve výkladu víry, někdy Lukase vyzvedával doma a doprovodil ho do vzdálenější práce. Coby autista byl Lukas na cestách a ve společnosti nejistý. Lukas matce říkal, že Hakím mu pomáhá a je něco jako jeho starší bratr.

Podobných psychicky křehkých mladých mužů je mezi evropskými džihádisty – mezi konvertity i mezi dětmi přistěhovalců – mnoho. „Dělali jsme studii ve spolupráci s jednou evropskou zemí, kterou nemohu kvůli důvěrným údajům jmenovat, a zjistili, že u 46 procent z jejich odsouzených islamistů byl diagnostikován Aspergerův syndrom, tedy mírná duševní porucha. Vůbec bych tuhle mentální dimenzi v debatě o islámském radikalismu nepodceňoval,“ řekl nám v rozhovoru Haras Rafiq z londýnského think tanku Quilliam, který pomáhá britské vládě při přípravě protiradikalizačních strategií.

„Samozřejmě to neznamená, že každý, kdo má Aspergerův syndrom, je potenciální islamista, jen že tahle skupina lidí je snáze zranitelná, manipulovatelná,“ uvádí Rafiq. Lidé verbující mladé lidi mezi islamisty dle jeho zkušenosti cíleně vyhledávají jedince, kteří jsou si nejistí, zažívají nějaké problémy, pocházejí třeba z narušených rodin. Dají se nejsnáze svést.

~

Co přesně Lukase na islámu zaujalo, není dodnes zcela jasné. Vliv mohlo mít to, že pocházel z neúplné rodiny a starší muslimští muži pro něj představovali mužský vzor. Že Lukas přijal islám, jeho matka pochopila až o řadu měsíců později, když přes den odmítal jíst. Dodržoval ramadán. Ve své nové víře se začal časem projevovat podobně jako Hakím hodně konzervativně. Podle všeho se Hakím pohyboval v prostředí zbožných ortodoxních mužů, není ovšem známo, že by se o ně zajímaly tajné služby. A ortodoxní byl i novopečený konvertita: matce vyčítal, že si pouští hudbu, v ledničce vyžadoval speciální místo pro své halál jídlo.

Doma býval opět neklidný a podrážděný, v afektu ve svém pokoji několikrát pěstí prorazil zeď. Karolina Damová, která svému synovi věnovala maximální péči a pozornost, propadala pocitu, že už ho nedokáže zvládnout. Proto ho začala dávat do víkendového stacionáře, kde se problémovým dětem snaží pomoci psychologové a pedagogové. Jenže Lukas odtud po čase utekl. V patnácti odešel z domova, přestěhoval se do jiné části Kodaně a začal bydlet se třemi dalšími muži.

Všichni byli starší a muslimové. Protože byl stále nezletilý, oznámila Karolina Damová jeho zmizení úřadům s žádostí o pomoc. Ty ji ale odmítly s argumentem, že jí její syn každý den volá, a že ho proto nelze považovat za pohřešovanou osobu.

Tehdy se psal rok 2011 a média přinášela zprávy o teroristech v Afghánistánu a Pákistánu. Později se začala organizace al-Káida hroutit a v chaosu na Blízkém východě rostlo hnutí vysoce nesmlouvavých odhodlaných hrdlořezů, kteří si časem začali říkat Islámský stát. Jak jsme viděli v předchozí kapitole, dokázali velmi rychle zabrat velké části území dvou států, ovládnout internet a účinnou propagandou lákat do svých řad mladíky z evropských měst. „Samozřejmě jsem se o něj bála,“ říká Karolina Damová. „Věřila jsem ale, že jeho se to týkat nebude.“

NĚCO NENÍ V POŘÁDKU

A docela dlouho to tak vypadalo. Jenže později Hakím Lukasovi řekl, že další muslimové v dílně nejsou „ti správní“, a pod jeho vlivem tam Lukas přestal docházet. Více svého času začal trávit v několika mešitách. Matka s ním byla ve stálém kontaktu, udržovali přátelské vztahy, dál si volali nebo ji Lukas navštěvoval. Karolina se ho snažila přesvědčit, aby se vyvaroval čehokoli nezákonného, víru mu ale nerozmlouvala. „Konverze byla jeho volba a já ji respektovala,“ říká. Na začátku června 2014, krátce poté, co Lukas Dam oslavil osmnáctiny, však odjel z Dánska. „Potřeboval jsem prázdniny,“ zavolal své matce pár dní nato z turecko-syrské hranice. „Byl to šok,“ vzpomíná Karolina Damová. „Udělal to beze slova rozloučení. Jestliže chlapec neřekne matce sbohem, není něco v pořádku.“

Většina rodičů, kteří se dostanou do podobné situace jako Karolina Damová, jsou v ní hodně osamocení a nevědí, co dělat. V době, kdy Lukas zmizel z Evropy, neexistovala v Dánsku žádná nezisková organizace, která by jeho matce poradila, jak se vyznat v tom, co se kolem ní děje, a jak reagovat. Úřady s ní příliš nekomunikovaly a nepomohly jí ani tajné služby. Řada matek a otců se tak o problémech svých dětí dozvídá až tehdy, když už je pozdě.

~

To je i případ další Dánky, Janne Mortensenové, štíhlé ženy s dlouhými světlými vlasy, kterou jsme navštívili rovněž v Kodani. „Že se něco děje, jsem se dozvěděla náhodou od novinářů. Měli tu informaci jako první,“ vzpomíná Janne na okamžik, kdy se s manželem ze zpráv dolechli, že jejich adoptivní syn Kenneth byl v roce 2006 v Jemenu zatčen pro podezření z napojení na teroristickou síť al-Káida.

Janne v tu chvíli zrovna seděla doma u televize a zcela nečekaně si uvědomila, že sleduje reportáž o svém nevlastním synovi. Kamera

zabírala novináře zvonící na zvonek jeho kodaňského bytu. „Jeho jméno nepadlo, podle těch dveří jsem ale poznala, že jde o něj,“ říká Janne Mortensenová. Reportáž tvrdila, že Kenneth měl pro al-Káidu pašovat zbraně do Somálska. Pár vteřin po skončení zpráv se v Janneině bytě rozdrnčely telefony. Volali příbuzní, další novináři.

„Okamžitě jsem se obrátila na úřady, které mi druhý den potvrdily, že jde skutečně o Kennetha, víc mi ale nesdělily. Na to, co přišlo, jsem zůstala sama,“ říká žena. Janne se ocitla v podobné situaci jako později Karolina. Šlo sice o jinou teroristickou skupinu a v době, kdy se Evropané do služeb vzdálených teroristických organizací vydávali řádově méně často, ovšem způsob, jakým jim teroristé odloudili děti, byl podobný.¹⁷

Manželé Mortensenovi se o Kennetha začali starat v jeho dětství. Biologičtí rodiče byli závislí na drogách a péči nezvládali – otec se v Kennethových sedmi letech předávkoval a zemřel. Již předtím péči o dítě převzal jeho bratr, Jannein manžel. „Byl jako náš vlastní,“ říká adoptivní matka. Kenneth snil o tom, že bude fotbalistou. V osmnácti letech se od rodiny odstěhoval a začal se stavět na vlastní nohy. Se svými náhradními rodiči však dál udržoval přátelské vztahy. „Dodnes nevím, co se přesně stalo. Proč přestoupil na islám a radikalizoval se. Nikdo mi to ani zpětně nepomohl pochopit,“ říká Janne a dodává: „Nejsme špatní rodiče, nevychovali jsme teroristu.“

Rodiče a především matky extremistů se ocitají v mimořádně složitě situaci. Islám jim totiž určuje zcela zásadní roli, podle proroka Muhammada leží ráj právě u jejich nohou. Jejich synové, kteří přijali zpravidla ortodoxnější podobu náboženství, se je proto většinou snaží přesvědčit, aby na islám také přestoupily, a zajistily si tak společné místo v nebi. Tomuto tlaku byly vystaveny i Janne a Karolina. „Vzpomínám, jak Lukas jednou plakal a vysvětloval mi, že když nepřestoupím, neseťkáme se v ráji,“ říká Karolina Damová.

Ani poté, co opakovaně odmítla a on už žil mimo Evropu, s ní každopádně Lukas kontakt nezpřetrhal. Do telefonu jí vyprávěl, že pracuje na syrsko-turecké hranici. Říkal, že chce pomáhat uprchlíkům, být prospěšný trpícím lidem. Podle dostupných informací to i nějaký čas dělal, ale šlo jen o část pravdy. Nějakou dobu, kdy Karolina Damová dostávala zprávy o tom, jak pomáhá v Turecku, byl již v Sýrii a procházel zřejmě výcvikem džihádistů. Zda k jeho finální radikalizaci došlo v utečenec-kém táboře, kde mohl přijít do kontaktu s islamisty, není jasné, bývá to ale jedna z cest.

Jak zjistil dánský novinář Jakob Sheikh, Lukas se v Sýrii zřejmě přidal k islamistické skupině Ahrár aš-Šám. V dopisech, které v té době posílal matce, nezněl jako nadšený bojovník, spíše jako tesknící syn. „Moc tě miluji, maminko,“ napsal Karolině v létě 2014. „Posílám ti hodně pus,“ odpověděla mu jeho matka. Na konci září se Lukas odmlčel. Bylo to v době, kdy Lukasoivu radikální skupinu ovládl IS a on začal působit pod jeho křídly. O něco později se Lukas ozval znovu. Se svojí matkou si psal přes aplikaci Viber a ona se ho zoufale snažila přesvědčit, ať se vrátí.

„Musíš mi říct, kdy přijedeš domů,“ tlačila na něj.

„To nemůžu, protože to nevím!“ odpověděl.

Bylo 21. prosince 2014 a šlo o jejich poslední rozhovor. O tom, že se naplnila nejhorší možnost, se Karolina Damová dozvěděla od Lukasoiva kodaňského kamaráda a rovněž radikála Adnana Avdice. Muslima, kterého znala jen letmo, když jednou pomáhal na jejich zahradě Lukasoivu česat ovoce. Toho dne večer, dva dny po Lukasoivě smrti, stál Adnan u jejich dveří.

Rychle vyšel čtyři vstupní schody, které vedou od venkovních dveří ke Karolinině bytu, a ocitl se v mžiku před ní. Lukasoivě matce v tu chvíli blesklo hlavou, kde má nůž, pro případ, že by jí chtěl mladík něco udělat. „Nedělal nic. Jen tam stál a nedokázal se mi podívat do očí,“ říká

Karolina. „Začala jsem na něj křičet a chytla ho za krk.“ Adnan zčervenal a řekl, že Lukas je zraněný. „V tu chvíli mi došlo, že je můj syn mrtvý,“ říká Karolina Damová.

Ještě tu noc poslal Avdic Karolině link na soukromý facebookový účet džihádistů, kam jí obratem schválil anonymní správce přístup. Karolina ho rozrušeně projížděla a její oči najednou spočinuly na Lukasově fotografii. Seděl naproti zdi, vedle ležel kalašnikov a za ním visela vlajka Islámského státu. Karolina Damová se snažila dozvědět víc a po nějaké době se jí to skutečně podařilo. Narazila na facebookový status, v němž se psalo o smrti Šahída. Věděla, že jde o muslimské jméno jejího syna, jež používal v Sýrii. „Nechť Alláh přijme našeho dánského bratra,“ stálo ve statusu. Po prvotní paralýze se Karolina Damová odhodlala ke konverzaci.

Karolina

Tohle je MŮJ SYN, je mrtvý?

Karolina

NAPIŠTE MI a řekněte pravdu!!!!

Krátce nato jí odpověděl neznámý muž vystupující pod jménem Abu Abdul Malik.

Abu Abdul Malik

Karolino Damová, po pravdě, vy jste byla osoba, na niž bratr myslel a přemýšlel, jak vám to oznámit.

Abu Abdul Malik

Taková zpráva může být pro matku těžká bez ohledu, zda je věřící, či ne, protože matka své dítě miluje speciální láskou, a to je důvod, proč se to dozvídáte se zpožděním. Nechť Alláh provází vaše myšlenky a nechť přijme našeho bratra.

Deset dnů po Lukasově smrti Karolinu Damovou kontaktoval další člověk. Tentokrát přes viberový účet jejího syna, na nějž Karolina napsala měsíc před tím, když se jí Lukas neozýval:

„Hrozně mi chybíš, ráda bych tě políbila a objala. Představuji si, jak držím tvé křehké ruce ve svých a usmívám se na tebe,“ začala Karolina konverzaci. Teď najednou účet ožil.

„A co moje ruce?“

Karolina ani teď netušila, kdo je na druhém konci. I když byla rozrušená, snažila se zachovat klid:

„I tvé, drahoušku, ale hlavně ty Lukasovy.“

Za chvíli přišla další odpověď:

„Chceš si vyměnit nějaké informace?“

Karolina Damová na nic nečekala: „Samozřejmě, zlato.“

Pár desítek vteřin nato se objevila šokující zpráva:

„Tvůj syn je na kousky.“

Kdo takhle slova psal, dodnes Karolina Damová neví. A stejně tak nemá jediný důkaz, že je její syn mrtvý. „Jen ty hrozné facebookové statusy,“ říká.

A stejně je na tom i Janne Mortensenová. Jediné, co ví, je, že její syn byl v Jemenu nakonec propuštěn pro nedostatek důkazů. Své adoptivní matce pak sice opakovaně volal, že ji má rád, později jí ale zároveň říkal, že je pod tlakem a že se nemůže vrátit. Postupně cestoval mezi Senegalem, Egyptem a Sýrií, kde v boji na straně džihádistické organizace Fronta an-nusra v březnu 2013 padl. Což se následně objevilo na propagandistickém videu. Po Kennethovi zůstaly čtyři děti, dva nejmladší syny Mortensenovi dosud neviděli. Jejich matka, která je rovněž dánská radikálka, s nimi žije v Libyi, před třemi lety jim poslala jejich fotografie a pak se odmlčela.

Janne i Karolina musejí čekat pět let, než úřady uznají jejich syny oficiálně za mrtvé a ony dostanou potvrzení, na základě kterého budou moci zažádat o zrušení jejich účtů na sociálních sítích nebo uzavření bankovních kont. „Tajné služby účet snad zablokovaly, aby z něj nešlo brát peníze,“ říká Karolina Damová. I když nakonec úřady oba muže prohlásí za mrtvé, Janne ani Karolina nebudou moci své syny pohřbít. Jejich ostatky jsou sice na území, které už Islámský stát ztratil, cesta do oblasti však pořád není bezpečná. Karolina dál pátrá po tom, co přesně se stalo. Otázek, na něž by ráda znala odpověď, je řada. Jedna z těch nejčastějších, jakou si pokládají i další matky, zní – co měly dělat, aby své dítě uchránily před zkázou. Od chvíle, kdy pochopila, že Lukas je mrtvý, se Karolina Damová snaží dozvědět o svém synovi a bílých místech v jeho životě co nejvíce.

Postupně se naučila komunikovat s džihádisty přes sociální sítě, objevila internetové stránky, které navštěvují, a vytahuje z nich informace. Vypráví, že před nimi hraje roli matky, která má o ně zájem. Připomíná jim, že mají jíst, říká jim drahouškové, je na ně přísná, když jsou hrubí. A do toho se jich ptá na Lukase. Konverzace probíhá v angličtině.

Jedním z těch, kdo jí již něco sdělil, je jeden z někdejších kamarádů Lukase z Kodaně, o němž si Karolina myslí, že je nyní v Sýrii. Mladý muž jí poslal nahrávku, v níž ho Lukas přesvědčoval, aby se k němu přidal. Na záznamu je v pozadí slyšet hukot automobilových motorů. Lukas se směje a kamarádovi nadšeně vypráví, jaká je na místě „skvělá atmosféra“. V další nahrávce se ho snaží získat pro společný boj. „Naši bratři a sestry jsou zabíjeni, šli na porážku jako kuřata, slepice a zvířata,“ říká rozezleně.

Karolinu přirozeně zajímalo, zda její syn zabíjel. Bojovníci, s nimiž mluvila, to opakovaně popřeli. Jak popisuje, tvrdili jí, že se neúčastnil vražedných akcí, čemuž by sama ráda uvěřila. Novinář David Sheikh se

domnívá, že to není tak docela pravda. Minimálně v posledních měsících se podle jeho zjištění Lukas bojů účastnil. Svědčí pro to i fakt, že byl zabit u Kobani, tedy na frontě.

Karolina Damová nás vzala do jedné z kodaňských mešit, kam se její syn chodil modlit. I tady mohl přijít do styku s někým z radikálů, jeho matka však k místu nechová zášť. Ve zdejších obchodě si během naší návštěvy koupila knihu o islámu, o němž se stále snaží dozvědět víc. Necítí vůči němu žádnou zlobu. „Problém není v náboženství, ale v těch, kdo ho zneužívají a manipulují mladé lidi,“ říká.

~

Vhled do toho, co se děje s evropským „domorodcem“, který konvertuje k islámu a nakonec skončí u jeho nejradikálnějšího výkladu, nám při setkání v Praze nabídl asi nejznámější dánský džihádista Morten Storm (narozen v roce 1976). „Když přijmete islám, najednou někam patříte. Muslimská komunita a zvláště rodina drží při sobě, mnohem pevněji než v Evropě. Jsme v Evropě společensky dost chudí – islám je v tomto smyslu vážně krásný a atraktivní,“ řekl nám Storm, který stejně jako Kenneth Mortensen na počátku 21. století skončil v Jemenu ve službách tamní pobočky al-Káidy.

Morten Storm vyrůstal v průšvihi. Táta alkoholik odešel od rodiny a nevlastní otec ho bil. Ve třinácti letech provedl první loupežné přepadení a přidal se k místnímu gangu složenému vesměs z dětí přistěhovalců. Vystřídal pár speciálních škol, boxoval – na jednom turnaji i v severočeském Mostě – a na konci puberty se stal členem motorkářského gangu Bandidos. V roce 1997, to bylo Mortenovi jedenadvacet, našel na policiče knihu o proroku Muhammadovi, která mu změnila život. Konvertoval, ale náboženství zprvu nebral úplně přísně – přestoupení k nové víře oslavil pořádnou pitkou.

„Když se už stanete věřícím a žijete ten skvělý, nový a jiný život, tak se vám začínají dít další věci. Je otázkou štěstí, k jaké skupině se dostanete, když k islámu konvertujete. Čtete si a často se přitom pod vlivem různých lidí dostanete k dost fundamentalisticky laděným knihám,“ popisuje nám. „S nimi do sebe programujete více a více islamistického softwaru, začnete se vzdávat svobodného myšlení, až software úplně převezme kontrolu nad vaším životem. Už nevěříte vlastní logice a svým emocím, ale textům, podle kterých žijete. Už prostě nepoužíváte svoje vlastní myšlení.“

Storm zprvu vůbec neznal rozdíly mezi jednotlivými větvemi islámu, byl muslim a víc podle vlastních slov neřešil. „Byl jsem zasnoubený s křesťankou a chtěl jsem jí koupit knížky o islámu, aby si je mohla přečíst a žít podle mojí víry. Šel jsem do jedné mešity a v obchodě s knihami u vstupu jsem řekl, co hledám. Prodavač mě nasměroval do kanceláře uvnitř mešity, kde za stolem seděl jeden pán ze Saúdské Arábie,“ vypráví Storm. Jeho zaměstnáním bylo vyhledávat konvertity a trochu zmatené věřící, kteří právě hledali tu správnou duchovní dráhu. Nabízel jim a platil cestu do škol, kde měli získat náboženské vzdělání. Tak dostal Morten nabídku na přesunutí se do Jemenu, což ho nasměrovalo k fundamentalistickému islámu.

Po teroristických atentátech v Madridu a v Londýně v letech 2004 a 2005 ale Storm – stejně jako tehdy řada radikálů v celém muslimském světě – začal pochybovat o vraždění civilistů. Pochybnosti ho nakonec přivedly až k tomu, že nabídl své angažmá západním tajným službám. V roce 2011 se podílel na honu a zabití Anwara al-Awlaqího, v USA narozeného předáka jemenské al-Káidy, který byl tehdy po Usámovi bin Ládinovi druhým nejhledanějším teroristou světa.

Mortena jeho minulost pořád pronásleduje. Dostává výhrůžky smrti od lidí, které tehdy znal. Dánští bojovníci v Sýrii si trénovali střelbu

NĚCO NENÍ V POŘÁDKU

na terč s Mortenovou fotografií. Žije na tajném místě a do řady míst v Dánsku nemůže cestovat, protože tam žije moc lidí, kteří ho znají. „Nebudu už nikdy žít úplně normálně. Málo lidí mě zaměstná, protože v případě teroristického útoku na mě budou ohroženy i životy dalších zaměstnanců,“ říká Morten Storm během našeho setkání. „Jsem také docela alergický na nudu, potřebuju dělat dobrodružné věci, mít adrenalin. Během špionážních let jsem se uklidňoval kokainem; a jel jsem v něm, i když jsem s celým příběhem šel ven. Teď se léčím.“